

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a személyesen eljáró I.rendű felperes neve ügyvéd (címe) felperesnek, a dr. Nagy Gabriella ügyvéd (képviselő címe) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű, a dr. Sándor Róbert ügyvéd (képviselő címe) által képviselt II.rendű alperes neve (címe) II. rendű alperesek ellen, elszámolás megállapítása iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2006. június 15. napján meghozott, 47.P/T.21.640/2005/40. számú rész- és közbenső ítélete ellen, a felperes részéről 42., az I. rendű alperes részéről 43., a II. rendű alperes részéről 44. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán, meghozta a következő

rész- és közbenső ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja.

Az indokolásnak a beszámítási kifogásra vonatkozó részét mellőzi és az elsőfokú perköltség fizetésére vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezi és ebben a körben az elsőfokú bíróságot újabb határozat hozatalára utasítja.

A fellebbezési eljárás költségét a felperes részére 100.000 (százezer) forintban, az I. és II. rendű alperesek részére pedig külön-külön, 400.000 - 400.000 (négy százezer - négy százezer) forintban állapítja meg.

A rész- és közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes az I. rendű alperesi jogelőd, ... Ügyvédi Irodában (továbbiakban I. rendű alperes) a tagsági viszonyát 1999. szeptember 16-án közölte, 2000. március 31-ére szóló rendes felmondással megszüntette.

Az I. rendű alperes iroda céljára a Budapest, szám alatt lévő, több egybenyitott lakást használta; a lakások mindegyike önálló ingatlan volt.

A felperes, a II. rendű alperes és dr. B.K., mint az I. rendű alperesi iroda akkori tagjai 1999. június 16-án megállapodtak abban, hogy az I. rendű alperes tulajdonában álló ingatlanokban érdekeltységük egyenlő arányú.

Az I. rendű alperes az ingatlanok felperes tagsági viszonyának megszűnéskori fogalmi értékét 95.000.000 forintra becsülte és ennek egy harmadát, 31.667.700 forintot vagyonkiadás címén a felperesnek 2000. április 7-én kifizetett.

Az I. rendű alperes könyvelője a felperes tagsági viszonyának megszűnése folytán szükséges elszámolást elkészítette; ennek az elszámolásnak az eredménye az volt, hogy a felperes részére vagyoni igényeinek kielégítése fejében 7.529.892 forint kifizethető, és megilleti még a felperest 990.902 forint az I. rendű alpereshez még be nem folyt követelés is.

Az I. rendű alperes 2000. szeptember 1-én a 7.529.892 forintot a felperesnek átutalta, majd annak 2000. április 1-től 2000. szeptember 1-ig keletkezett 20 %-os kamataira 483.197 forintot fizetett, s ezt követően 2001. május 3-án átutalt a felperesnek még 346.978 forintot.

A felperes a többször módosított keresetében 17.948.086 forint és kamatai megfizetésére kérte az alpereseket egyetemlegesen kötelezni; 15.000.000 forintot az ingatlanokban lévő érdekeltisége fejében, 1.231.654 forintot „a tőle elvont” ügyekből várt, de elmaradt honoráriumá fejében kártérítésként követelt. A további követelése késedelmi kamatokból, ki nem fizetett honoráriumokból és az 1999. évi osztalékból állt.

Az alperesek a kereset elutasítást kérték.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét, amellyel az I. rendű alperest 8.537.000 forint és annak 2000. április 1-től járó kamatai megfizetésére kötelezte, és az I. rendű alperessel szemben ezt meghaladóan, a II. rendű alperessel szemben pedig egészében elutasította, hatályon kívül helyezte.

Az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárásban vizsgálnia kellett, hogy a felperes és az I. rendű alperes között a felperes tagsági viszonyának megszűnéséig keletkezett költségek felosztása, a honoráriumkövetelések tekintetében létrejött-e megállapodás. Ha igen, milyen tartalommal; mindenre kiterjedő volt-e vagy sem. Ha a bizonyítás eredményeként ilyen egyezségnek minősülő megállapodás létrejött, nem állapítható meg, a végzés szerint a felek közötti elszámolást könyvszakértő közreműködésével, az alapító okirat rendelkezéseinek megfelelően kell elvégezni.

Az ingatlanforgalmi szakértői vélemények közötti ellentmondást az elsőfokú bíróságnak a szakvélemények felülvéleményeztetésével kellett feloldania. Vizsgálnia kellett, hogy a II. rendű alperes „vont-e el” olyan ügyeket a felperestől, amelyekre a felperes is megbízást kapott, illetve, hogy ilyen ügyekben a felperes milyen munkát végzett. Tisztáznia kellett, hogy a II. rendű alperes az irodától milyen módon vált meg, és ehhez képest az ügyvédi törvény 77. §-a alapján a felperes követeléseiért megállapítható-e a felelőssége.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban lefolytatott bizonyítást követően rész- és közbenső ítéletet hozott.

A részítéletével az alpereseket egyetemlegesen kötelezte 3.660.000 forint és annak 2000. április 1. napjától 2001. december 31. napjáig járó évi 20 %-os, 2002. január 1. napjától 2002. december 31. napjáig járó évi 11 %-os, 2003. január 1. napjától a kifizetésig a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott késedelmi kamatainak a megfizetésére.

Az "A" cégtől járó, de ki nem egyenlített 400.225 forint honoráriumkövetelésre, valamint a ... angol ügyvédi iroda és "B" cégek által adott megbízások II. rendű alperes által történt elvonása miatt elmaradt díjazásra (1.141.441 + 90.213) támasztott részében a keresetet elutasította.

Közbenső ítélettel megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperes között 2000. augusztus 18-án létrejött egyezségi megállapodásnak az 1999. évi költségek felosztásra vonatkozó része érvénytelen.

Az alpereseket egyetemlegesen 1.800.000 forint részperköltség megfizetésére kötelezte.

A döntését a következőkkel indokolta:

Az igazságügyi műszaki szakértő bizottság felülvéleménye a perbeli ingatlanon 2000. év első negyedévi értékviszonyoknak megfelelő forgalmi értékét 130.480.000 forintban állapította meg; ennek egyharmad része, 43.493.333 forint. A felperes az ingatlanokban lévő érdekeltsége fejében az időközben történt további kifizetéssel együtt, összesen 39.830.000 forintot kapott. A különbözetet, kerekítve 3.660.000 forintot az alperesek egyetemlegesen kötelesek megfizetni a felperesnek.

A "A" cégtől 440.225 forint honorárium nem folyt be. A megbízási jogviszony bizalmi természetéből következik, hogy a megbízott mérlegelheti: a megbízási díj behajtása iránt intézkedik-e vagy ettől eltekint. Az I. rendű alperesnek az a döntése, hogy a honorárium behajtása iránt nem tett lépéseket, nem tekinthető kártérítési felelősséget megalapozó felróható mulasztásnak. Az ügyvédekről szóló 1988. évi XI. törvény (Ütv.) 74. § (4) bekezdése értelmében egyébként maga a tényleges ügyvédi tevékenységet ellátó felperes sem volt elzárva attól, hogy a honorárium behajtása iránt intézkedjen. Annak ellenére sem, hogy a megbízott az I. rendű alperesi ügyvédi iroda volt.

Az ún. elvont ügyekkel kapcsolatban a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a bizonyítási kötelezettség a felperest terhelte. A ... angol ügyvédi irodától kapott megbízások vonatkozásában a felperes ellentmondó állításokat tett a per során. Állította azt is, hogy a tényleges ügyvédi munkát ő végezte, s azt is, hogy a II. rendű alperes ügyvédjelöltjét látta el tanácsokkal. Erre is figyelemmel, nem lehetett bizonyítottnak tekinteni a bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdése alapján történt mérlegelését követően, hogy „a II. rendű alperes az ügye ellátását a felperes megkerülésével jogellenesen magához vonta”. Az volt megállapítható, hogy a szóban lévő ügyet a II. rendű alperes ügyvédjelöltje látta el, s a felperes csak őt instruálta. A jelöltek instruálásáért pedig az irodában kialakult gyakorlat szerint az ügyvédeknek honorárium nem jár.

A felperes azt ugyancsak nem bizonyította, hogy a "B" cégtől ő kapta a megbízást, és ő állapodott meg vele a díjazásról is.

A 2000. augusztus 28-i megállapodás nem tekinthető a felek közötti elszámolási vitát teljes körűen lezáró szerződésnek, mert a felek mindegyikének tudomása volt arról, hogy „még nyitott tételek vannak”. Az sem volt pontosan megállapítható, hogy

a könyvelő által készített elszámolás mire terjed ki, és az elszámolás az alapító okirat rendelkezései szerint történt-e, vagy attól eltért. Az elszámolást az I. rendű alperes sem tekintette véglegesnek, hiszen annak elkészítését követően a felek között újabb tárgyalások folytak és a felperes részére pénzáttalások is történtek. Az I. rendű alperes azt nem vitatta, hogy az 1999. évi költségeket nem az alapító okiratnak megfelelően bevételarányosan, hanem egyenlően osztották fel a tagok között. Arra hivatkozott azonban, hogy az alapító okirat kikötéseitől más alkalommal is eltértek. A felperes tagadta, hogy az alapító okirat költségelszámolásra vonatkozó kikötéseitől az iroda tagjai közös megállapodással tértek volna el. Ezzel szemben az ilyen megállapodás létének bizonyítása az alpereseket terhelte. Az alperesek e bizonyítási kötelezettségüknek eleget tenni nem tudtak.

A felperes elfogadta az elszámolást, de ezt abban a tudatban tette, hogy az alapító okirat előírásainak megfelelően készült. A tévedését a 2003. október 7-i tárgyaláson ismerte fel. A tévedését az I. rendű alperes könyvelője okozta, aki az I. rendű alperes közreműködője volt, és akinek a magatartásáért a Ptk. 315. §-a értelmében az I. rendű alperes úgy felel, mint saját magatartásáért. Az elszámolás tárgyában létrejött megállapodás ezért a Ptk. 239. §-ára figyelemmel részlegesen, az 1999. évi költségek felosztására vonatkozó részében a Ptk. 210. § (1) bekezdése alapján történt eredményes megtámadása folytán érvénytelen.

Rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy a közbenső ítélet az I. rendű alperes beszámítási kifogását nem érintette, azt majd a végítéletben fogja elbírálni. Az elszámolás tárgyában létrejött megállapodás vonatkozásában az I. rendű alperes is érvényesítheti a megtámadási jogát kifogás formájában.

A II. rendű alperes úgy nyilatkozott, hogy az I. rendű alperes marasztalása esetén az egyetemleges felelősségét nem teszi vitássá, ezért céltalanná vált annak a kérdésnek a vizsgálata, hogy az I. rendű alperes tagsági viszonya milyen módon szűnt meg. A tagsági viszony közös megegyezéssel való megszüntetése nem jelenti azt, hogy az egyben ne minősüljön kiválásnak is. Az Ütv. 77. § (7) bekezdéséből az következik, hogy a szétváló iroda jogutódai az irodának a szétválás előtt keletkezett kötelezettségeiért a vagyonmegosztás arányában felelnek. Ha a kötelezettség csak a szétválást követően válik ismertté, a jogutód irodák felelőssége egyetemleges. A II. rendű alperes egyetemleges felelőssége így az Ütv. 77. § (7) bekezdése alapján akkor is megállapítható lenne, ha az egyetemleges felelősséget a II. rendű alperes vitássá teszi.

A felperes fellebbezésében az első fokú rész- és közbenső ítélet részbeni megváltoztatásával kérte, hogy az ítéletábra a marasztalási összeg kamatait 2005. január 1-től kezdődő időszak minden félévére az előző félév utolsó napján érvényes jegybanki alapkamattal azonos mértékben állapítsa meg, a marasztalási összeget 1.531.880 forinttal és annak 2000. április 1-től járó törvényes kamataival emelje fel. Kérte az ítélet indokolásából mellőzni az I. rendű alperes beszámítási kifogásával és a II. rendű alperes tagsági viszonya megszűnésével kapcsolatos okfejtést.

Azzal érvelt, hogy a 2002. évi XXXVI. törvény és a 2004. évi CXXXV. törvény értelmében 2005. január 1-től a késedelmi kamat mértéke a fellebbezésben megjelölt mérték. A "A" cégtől be nem hajtott 40.225 forint honoráriumra és az elvont ügyek honoráriumából őt illető 1.141.442 forint és 90.123 forint megfizetésére

irányuló keresetét az elsőfokú bíróság a bizonyítékok téves mérlegelése folytán tartotta megalapozatlannak. A II. rendű alperes I. rendű alperessel egyetemleges marasztalásához elegendő volt a II. rendű alperes nyilatkozata, ezért a kereseten túlterjeszkedve fejtette ki az elsőfokú bíróság azt a jogi álláspontját, hogy a II. rendű alperes egyetemleges felelőssége az ügyvédi törvény rendelkezései alapján, annak elvállalása nélkül is fennállt volna. A beszámítási kifogásról az elsőfokú bíróság még nem döntött, ezért nem a döntés alátámasztására szolgáló, a beszámítási kifogás érvényesíthetőségének jogi feltételeire vonatkozó okfejtést az ítélet indokolása nem tartalmazhatta volna.

Az I. rendű alperes az első fokú rész- és közbenső ítéletet ugyancsak részben és akként kérte megváltoztatni, hogy az ítéltábla az elszámolással kapcsolatos megállapodás érvénytelenségére irányuló keresetet utasítsa el és kérte a perköltségre vonatkozó döntés hatályon kívül helyezését.

Hangsúlyozta, hogy a felperesnek az iroda 1999. évi költségeinek elszámolási módjáról tudomása volt. 1999. évben a havi költségelszámolásokat megkapta, azokból kitűnik, hogy a költségeket egyenlő arányban osztották meg, s az elszámolásokat mégsem kifogásolta. A felperes mindezért nem lehetett a költségfelosztást illetően tévedésben. Kifejtette, hogy a perköltségviselésről való határozathozatalnak eljárási jogi akadálya volt. Hivatkozott a Pk. 154. számú állásfoglalásra, miszerint „a részítélettel eldöntött vitás kérdések természetét, s azoknak a még el nem döntött kérdésekkel való összefüggését vizsgálva kell eldönteni azt, hogy a Pp. 77. §-a alapján lehet-e részítéletben a perköltség felől rendelkezni, vagyis a vitát a részítélettel elintézett kérdések tekintetében a perköltségre kiterjedően is lezárni”.

A II. rendű alperes a fellebbezésében az első fokú rész- és közbenső ítélet megváltoztatását, és a kereset teljes elutasítását kérte.

Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság tévedett amikor a műszaki szakértői bizottság felülvéleményét „mindennemű kritika nélkül elfogadta”.

Külön kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a felperes javára történt perköltség megállapításánál számításba vette az ügyvédi munkadíjat is, a felperes ugyanis saját ügyében járt el.

A Fővárosi ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezések csak kisebb részben alaposak.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és a részítélettel elbírált kereseti kérelmek tekintetében helytálló érdemi döntést is hozott. Helyes a közbenső ítéletében foglalt döntése is.

Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság a felperes javára megállapított marasztalási összeg kamatait illetően is.

A Ptk. 301. § (1) bekezdésének a késedelmi kamatokra vonatkozó, jelenleg hatályos szövegét a 2002. évi XXXVI. törvény 5. §-a állapította meg, s ennek a rendelkezésnek a hatályba lépéséről a törvény a 28. § (4) bekezdésében úgy intézkedett, hogy a hatályba lépés időpontja a Magyar Köztársaságnak az Európai

Unióhoz való csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződés kihirdetésének napja, s a Ptk. 301. § (1) bekezdésének új szabályát a hatályba lépést követően kötött szerződésekre kell alkalmazni. Az Európai Unióhoz való csatlakozás 2004. május 1-ével történt meg. A felek jogviszonya, melyből a felperes követelése származnak, ezt megelőzően keletkezett, így a késedelmi kamatokra a Ptk. 301. § (1) bekezdésének, a 2002. évi XXXVI. törvény hatályba lépését megelőzően hatályos szabályai az irányadók. Ezek szerint a szabályok szerint a késedelmi kamat mértéke az éves költségvetési törvényben meghatározott kamatmérték. Az 2005. évi költségvetésről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 134. §-a értelmében ez azonos a Ptk. 301. § (1) bekezdésének jelenleg hatályos szabályában meghatározott kamatmértékkel. Az első fokú ítélet mindezt a kamatokra nézve a felperes fellebbezési kérelmének megfelelő rendelkezést tartalmaz.

A felperes keresete 17.948.086 forint megfizetésére irányult, a részítéletében az elsőfokú bíróság az alpereseket e követelés kisebb részének megfizetésére kötelezte csak, s az igény egy részének csak a jogalapja felől döntött közbenső ítélettel. A keresetnek nem voltak olyan önállóan elbíráható részei, amelyek valamennyi kereseti kérelem és kifogás részítélettel való eldöntése esetén is bizonyosan változatlanok maradnak. Az elsőfokú bíróság a rész- és közbenső ítéletében így a Pp. 77. §-ának rendelkezése ellenére, a Pk. 154. számú állásfoglalás szempontjait figyelmen kívül hagyva döntött a perköltség viseléséről. Mivel a perköltségről való döntésnek eljárási jogi akadálya volt, az ítélőtábla az első fokú rész- és közbenső ítéletnek a perköltségviselésre vonatkozó rendelkezését a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte. A perköltségviselésről az elsőfokú bíróság csak a végítéletében dönthet.

A rész- és közbenső ítélet indokolásának csak a kereset elbírált részére vonatkozó indokokat kell tartalmaznia. Az el nem bírált igények jogalapjára nézve a rész- és közbenső ítélet indokolásában előzetes jogi megállapításokat tenni nem lehet. Az ítélőtábla ezért az első fokú ítélet indokolásából az alperesi beszámítási kifogásra vonatkozó kitételeket mellőzte.

Az ítélőtábla mindezt a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az első fokú ítéletet a per főtárgya tekintetében helybenhagyta, az indokolását pedig részben módosította.

A felek fellebbezési perköltségeit csupán megállapította, annak viseléséről majd az elsőfokú bíróságnak kell döntenie az eljárást befejező határozatában.

Budapest, 2007. február 12.

. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke, Dr. Szücs József s. k. előadó bíró, Dr. Bánki Horváth Mária s. k. bíró